

LAKIALOITE 89/2001 vp

Laki opintotukilain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi opintotukilain (65/1994) 19 § vanhempien tulojen tarveharkintaista huomioon ottamista koskevaa säännöstä siten, että myöskään keskiasteen opiskelijoiden vanhempien tuloja ei oteta huomioon

korkeakouluopiskelijoiden ja aikuisopintorahaan oikeutettujen tavoin opintotukea myönnettäessä. Vastaisen soveltamis- ja tulkintakäytännön selkiyttämiseksi opintotukilain 19 §:n 1 momentissa tästä on nimenomainen maininta.

PERUSTELUT

Opintotukilain 19 § asettaa keskiasteella opiskelevat ja korkeakouluopiskelijat eriarvoiseen asemaan, sillä lain mukaan muiden kuin korkeakouluopiskelijoiden vanhempien tulot otetaan huomioon opintorahaa myönnettäessä, jos opiskelija on alle 20-vuotias. Korkeakouluopiskelijoilla vanhempien tuloja ei oteta huomioon.

Perusteluiksi opiskelijoiden eriarvoiseen kohteluun hallitus määrittelee valtiontaloudelliset syyt. Oletettavasti vankempaa perustelua tarvitaan jo perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaan: "Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella."

Keskiasteelta valmistuvista ammatillisista ja opiskelijoista on selkeä puute työmarkkinoilla.

Eriarvoistava opintotukilaki ei lisää nuorten valintaa keskiasteen opiskeluun. Opintotukilaki olettaa, että keskiasteella opiskelevien vanhemmat ovat tulojensa perusteella vastuussa nuorten opiskelusta. Vanhemmat eivät hyvästäkään taloudellisesta tilanteestaan huolimatta ole välttämättä nuoren opiskelua tukemassa, mikä onkin useissa perheissä ristiriitoja aiheuttava tekijä. Useissa perheissä oletetaan, että täysi-ikäinen nuori vastaa itse taloudellisesta tilanteestaan, mikä luokin paineita nuorelle, sillä keskiasteella esim. opiskelumateriaalikulut ovat usein suuremmat kuin korkeakouluissa. Nuori joutuu kohtuuttomaan tilanteeseen ja useissa tapauksissa joutuu keskeyttämään opintonsa, kuten keskiasteella tehdyistä selvityksistä käy ilmi. Opintotukilaki nykyisessä muodossaan on tukemassa nuoren syrjäytymistä mm. työmarkkinoilta. Il-

meisen selvää lienee myös, ettei toimeentulotukijärjestelmää ole alun perin suunnattu opintojen tukemiseen, vaan opiskelijan ensisijainen toimeentulonlähde pitäisi olla opintotuki.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

opintotukilain 19 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 19 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 19 §:n 3 momentti laissa 734/2001, ja
muutetaan 19 §:n 1 momentti seuraavasti:

19 §

Vanhempien tulojen huomioon ottaminen

Vanhempien tuloja ei oteta huomioon tässä laissa tarkoitettujen keskiasteella opiskelevien,

korkeakouluopiskelijoiden ja aikuisopintoraahan oikeutettujen opintotukea myönnettäessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2001

Antti Rantakangas /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Lauri Oinonen /kesk
Pekka Vilkuna /kesk
Niilo Keränen /kesk
Marja-Leena Kemppainen /kd

Petri Neittaanmäki /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Jari Leppä /kesk
Jaana Ylä-Mononen /kesk
Pauli Saapunki /kesk